

ئازانىسى موتىللىق دىققى بىرلاركانى ھىشتىمىن دانيشتنى ئاسايى ئىنجومنى ولىزان
رەۋدەكەتە

سەرکەکی ئۆلجۆمەنی و زیران محەممەد شایع سودانی سەرکایەتی ھەشتەمین دانیشتنی ئاسایی ئۆلجۆمەنی و زیرانی کرد کە تیایدا گفتوگە لەسەر بارودۆخی گشتی و پات کرا، ھەروەھا تاوتوێ ژمارەیەک دیکسی و خەمەنگوزاری و ئابووری و کەمەپایەتی کرا، جگە لە گفتوگەکردن لەسەر بابەتەکانی سەر خشتەیی کار و بێباردانی پێویست لەو بارەییو.

ئەنجومەنى وەزيران بىردەوام بوو لە دەرکردنى ئو بىپارانى كە يارمەتيدەرن بى تەواوكردنى ئو پىرئزانى كە چەندىن سا دواكەوتوون لەگە چارەسەركردنى ئو كەشانى كە وو بىوووى جەبەجەكردن دىبنەوو و ئەمانەى خواىوو دەركران:

یہ کام/پیسہ دے کر دینی ئے ما نےی خوار ہو:

1. زیادکردنی بهی یدگ به پښتو (دروستکردنی نڅاڅخا نښه کی 100 قلمونو لیکل ناهیلی سلفوان) به پښتو (6.811%) به نړیوالی بڼه (16.81%) لیکلیری (9.999%).

2. زیادکردنی تـجـووی گشتی پـهـشـكـه بـه ئـوـی بـدـتـه (52,953,041,924 دینار)، لـیـری (49,942,711,000)

دینار) تـنـهـا ، و بـه بـهـتـرـی (6.027%) لـه کـه گـشـتی پـهـتـر کـه.

3. فـهـرمانـی پـاشـه کـوت بـه شـو بـه نـیـشـتـنـه و بـه فـهـتـه کـه تـا یـهـت بـه حـا قـه سـخـتـه کـانـی نـخـشـی ، نـخـرا و بـه چـوار چـه و بـه زیـاد بـو و بـه تـه چـو و گـشـتی پـهـتـر کـه و د ، چـونـکـه لـه نـه و هـاسـپـارد کـانـی کـه نـوسـی لـیـز نـه کـه د ا بـه سـنـد نـه کـرا .

4. پـارـه زگـای بـه سـر و رـد بـیـنی و دـرو سـتی نـه و د ا تـا یـا نـه لـه نـه سـتـه د گـر کـه پـه شـکـش بـه و زـار بـه تـی پـلـانـد ا نـان و گـونـجـا و بـه نـر خـه کـان کـرا و نـ.

5. پـارـه زگـای بـه سـر و رـیا بـه ت لـه ئا مـاد کـردنی خـشـتی بـه پـهـتـر کـان لـه د ا هـا تـو و د ا .

دو و م:

1. زیـاد کـردنی بـه یـهـتـه گ بـه بـهـتـر (8.5348%) بـه نـه و بـه بـهـتـه (14.819%) لـه بـری (6.2847%) ، فـهـرمانـی پـاشـه کـوت جـه بـه کـرا و پـه کـه تـو و لـه (جـه بـه کـردنی هـه و گـواسـتـنـه و و شـه قـامـی بـه و بـردن و ئا بـو وری و شـه قـامـی سـیـنـالـکـه و شـه قـامـی نـه مـپی و نـه جـیـه) ، کـه لـه چـوار چـه و بـه پـهـتـر سـر کـه کـه د ا یـه (جـه بـه کـردنی هـه و گـواسـتـنـه و و شـه قـامـی بـه و بـردن و ئا بـو وری و شـه قـامـی سـیـنـالـکـه و شـه قـامـی نـه مـپی و نـه جـیـه) .
2. زیـاد کـردنی تـه چـو و گـشـتی پـهـتـر سـر کـه کـه بـه (7,038,716,553 دینار) تـنـهـا بـه نـه و بـه بـهـتـه (99,863,095,093 دینار) تـنـهـا لـه بـری (92,824,378,540 دینار) کـه نـو نـه ر ا یـه تـی (بـهـتـر) (8.9559%) دـکـات لـه سـر تـه چـو و هـه مـوار کـرا و بـه بـهـتـر (27.0647%) ، لـه سـر تـه چـو و پـه سـنـد کـرا و بـه پـهـتـر سـر کـه کـه کـه .
3. جـه گـیر کـردنی پـه شـه لـکـار یـهـک لـه سـر پـارـه زگـای بـه سـر بـه جـه بـه کـردنی فـهـرمانـی پـاشـه کـوت بـه بـهـتـر (6.2847%) ، لـه کـا تـه کـد ا بـه یـهـتـه گ بـه بـهـتـه سـت د و ا یـه و ا نـه کـردن (5.202%) ، کـه لـه دـر و بـه دـر و بـه تـی پـارـه زگـا کـه یـه و و زـار بـه تـی پـلـانـد ا نـان لـه کـا تـی خـه د ا لـه هـه مـوار کـردن و بـه تـه چـو و نـا گـاد ا ر نـه کـرا و بـه تـه و .
4. جـه خـتـکـردن و لـه سـر پـارـه زگـای بـه سـر بـه و ر د بـو و نـه و لـه کـا تـی ئا مـاد کـردنی خـشـتی بـه پـهـتـر کـان و بـه لـه بـه ر چـا و گـر تـنی فـرا و ا نـبـو و نـه لـه د ا هـا تـو و .

سـهـهـم:

1. زیـاد کـردنی بـه یـهـتـه گ بـه پـهـتـر (دـرو سـت کـردنی بـیـنـای سـر کـه یـهـتـی ز ا نـکـه تـه لـه فـهـر) بـهـتـر (55.480%) تـا بـهـتـه بـه (65.5%) د و ا یـه ز یـگـکـردن و بـه ، لـه بـری (10%) .
2. زیـاد کـردنی تـه چـو و گـشـتی پـهـتـر سـر کـه کـه کـه لـه بـهـتـه (1) ی سـر و بـه ئا مـاژ بـه پـهـتـر کـرا و ، بـه (1,441,768,496 دینار) تـنـهـا بـه نـه و بـه تـه چـو و کـه بـهـتـه (4,441,768,496 دینار) تـنـهـا لـه بـری (3 مـلیـار دینار) ، بـه زیـاد کـردنی (48.058%) .
3. جـه گـیر کـردنی پـه شـه لـکـار یـهـک لـه سـر پـارـه زگـای نـه یـنـه و ا ، کـه دـر کـردنی فـهـرمانـی پـاشـه کـوت لـه خـه د گـر کـه بـه نـه و بـه سـنـو و ر کـی د ا ر ا یـی بـه تـه ر خـان بـکـر کـه بـه پـهـتـی گـر بـه سـتی و ا نـه کـردن ، لـه گـه بـه بـهـتـه لـه و بـه زیـا تـه

کے وزارتوں کی پلانڈا نان ئا ماثری پے کردوے۔

چوارم:

1. زیادکردنی ئۆلچەمى يېڭىگ بىلەن بىرلىكتە رايونىتى (نۆل ئىشلىتىش) و پىلەن پىلەن دىنى يارىگى ئۆلچەمى كىرگۈك / پىلەن دىنى (كىلىل) كەلچەك چۈشەندۈرۈش پىلەن ئۆلچەك دا ھا توو (نۆل ئىشلىتىش) و پىلەن پىلەن دىنى يارىگى ئۆلچەمى كىرگۈك / پىلەن دىنى (كىلىل) ، بىلەن ئۆلچەمى (24.62%) دىنى نىزىكىرىش بىلەن بىرلىكتە دىنى ئۆلچەمى داواكارى يېڭىگ، يېڭىگ (5,114,965,550) دىنار، دىنى (954,644,000) دىنار، دىنى (49.62%) لىرى (25%).

2. زيادکردنى تەجۈۋى گىشى پىلەن ئۆلچەمى (نۆل ئىشلىتىش) و پىلەن پىلەن دىنى يارىگى ئۆلچەمى كىرگۈك / پىلەن دىنى (كىلىل) بىلەن ئۆلچەمى بىلەن (38,856,846,460 دىنار) لىرى (33,500,000,000) دىنار، بىلەن ئۆلچەمى زيادکردنى (15.99%) لىرى كەلچەك تەجۈۋى دىستىكارىكراو و (159.04%) لىرى تەجۈۋى پىلەن دىنار.

3. ئامازا پەكردنى پەشەلكارىيەك لىسەر و زارەتى و ئرزى و لاوان بەھەى چوونە ناو پا بەندىبوىى
گرەبەستەكانى پەئەزەكەو بە تەچوئەك زىاتەر لى كەى گشتى، بەبە بەدەستەنەنى ئامازەندى پەوىست.

پانچواں:

1. زیادکردنی تۆجۋوی گشتی پەننەژەیی (ئاوی کوت - واسیت) بە نەژەیی (33,045,423,530) دینار، بە ئۆلۆی بێتە (157,016,423,530) دینار لە بری (123,971,000,000) دینار، بە نەژەیی زیادبوونی 26.

66%) دواى نزيكکردن دواى تېچووى گشتى هـموارکړاو و بـه تـښـتى (96.27%) لـسـر کـلى تـېچووى پـسـند کړاو.

2. ثماژ پکردنی پشملکارییک لسلر و زارتی ثاو دناکردنوو و نیشتهجیوون و شاروانی و کار گشتییکان و ثماژ پکردنی پشملکارییک (لسلر تچووی ناکل) ل تچووی گشتی زیتر ، بی ثاگدارکردنوو و زارتی پلاندانان ب بدسته نانی نزامندیی سر تاییکان و جییککردنی ییک ل فرمان ییدگکان ل چوارچووی دسللانی لایینی گربستهک ل و کانه ب هژمارکردنی نژی ییدگ (10%) بیپیی ننمایی و دسللانیکانی جییککردنی خرجییکانی پژیی و بیهره نان ب سای 2012، ب گوهری سای توانکردن، نژی فرمان ییدگکانی جییککراو گیشته (7.62%) لسلر تچووی توانکردن، سهریای بوونی زیادیی و چارسرنکردنی.

شَدِّشْ م :

1. زیادکردنی تہجوی گشتی پټټڅکۍ به دام‌زړاندنې پټټڅۍ او به توانای 1200 متر سجا له کا ترمبر کدا له‌گډه هیلې گپا ندن به ناوچه‌کانې شامپ له شاری ناسرې به یې (5,998,249,000 دینار)

و به زیادکردنی (85.7%) له ئىنجامى پىرېرپېدانی پکها تى ئامېر و هېلى گواستنېو به گېياندنى ئاو به شارى گىشتياري ئور و فوڭكېخانې مېدېنى ناسريې له چوارچېوې پکها تېكا نيداې.

2. هېموارکردنېوې ناوى ئېو پىرېرپېدې كې له بهگې (1)ى سېرېو ئامازې پىكراو به ئېوې بېتې (دروستکردنى پىرېرپېدېكى ئاو به تواناي 1200 مېترسېجا له كا تژمېرېكدا لهگې دوو هېلى گېياندن به ناوچېكاني شامې له شارى ناسريې و شارى ئورى گىشتياري و فوڭكېخانې مېدېنى ناسريې، هاوتا لهگې كار جېبېجېكراوېكان).

له درېرپېدانی ئىبازى حكومت به چاكسازى ئابوورى و ئيدارى، اسپاردې ئىنجومېنى وېزيرانى ئابوورى ژمارې (241089ق) لهسېر بېكخستنى وشوېنېكاني هاوردېكردنى ئىتېمېل له هېموو خا سىنورىيېكان پىسېندكرا، به چاوكردنى تېبىنېيېكاني ئىنجومېنى وېزيرانى ئابوورى لهسېر چېند بېگېيېكى لېژنې فېرمانى ديوانى (23558 ى ساى 2023) و ياداشتنامې فېرمانگې ياساى له ئىمىنداريېتې گىشتى ئىنجومېنى وېزيران و بېياركې له ماوې 6 مانگى كارپېكردنيدا پىداچوونېوې به دېكرت.

هېر له هېمان چوارچېوېدا، ئىنجومېنى اسپاردېكاني پېرتى كېتايى لېژنې فېرمانى ديوانى(23559 له ساى 2023) پىسېند كرد سېبارت به شوېنېكردنېوې گومرگى، به چاوكردنى اسپاردې ئىنجومېنى وېزيران به ئابوورى ژمارې (24004) له 14ى كانوونى دووېمى 2024 و تېبىنېيېكاني فېرمانگې ياساى له ئىمىنداريېتې گىشتى ئىنجومېنى وېزيران، به مېرچېك ئېو لايېناني له اسپاردېكېدا ئامازېيان پىكراو مېكانىزمېكان له ماوې 30 ئېزى كاركردندا دابنې و پىشكېشى ئىنجومېنى وېزيرانى ئابوورى بېكېن به پىسېندكردن چاوكردنى پابىندېوون.

به ئامانجى درېرپېدان به كېكارېكاني پارېدانی ئىلېكترېنى، ئىنجومېنى وېزيران ئىزامېندى دېرېلى لهسېر دېركردنى سىستېمى خزمېتگوزاريېكاني پارېدانی ئىلېكترېنى به ساى 2024، لهسېر بىنېمې بېگېكاني دىستوور، به چاوكردنى تېبىنېيېكاني فېرمانگې ياساى له ئىمىنداريېتې گىشتى ئىنجومېنى وېزيران، هېروېها دووبارې پىداچوونېوې به وشېكاني هېندېك له دېھېكاني ئېو لېژنېيېكى له فېرمانگې ياساى له ئىمىنداريېتې گىشتى ئىنجومېنى وېزيران و بانكى ناوېندى و تېكنېلېژيى زانيارى و لايېنې پىوېندىدارېكاني دېكې و دىستې واپوژكاران پىكها تووې.

هېروېها ئىنجومېنېكې ئىزامېندى دېرېلى لهسېر بېدېركردنى ئامېرى تاقىگې و كېرېسېنې و

پەداویستیەکانی پەییوست بە هاوردکردنی زۆر و کەنزا بەنرخەکان لێو شۆوازانە گریبەستکردن کە لێ
نمایەکانی جەبەجەکردنی گریبەستە حکومیەکاندا هاتوو (2ی سا 2014) بە مەبەستی گریبەستکردن
لەگەڵ وەزارەتی پلاندان بە شۆوازی بانگهێشتکردنی ئاستەوخ بە کەینی ئێو ئامەرانە کە لێسەرۆ
ئامازەیان پەکراو لێ لایەنە باوەپەکراوکانی ئامادەکردن، بە تەچوونی (1526585000) دینار بە هەر
فەکەخانەیک بە نوێکردنەوی یەکە پشکین و نیشاندەکردنی زۆر لێ فەکەخانەکان، بەپەیی ئێوی لێ
نوسراوی وەزارەتی پلانداندا لێ بەرواری 18ی شوباتی 2024 لێ دوو قەناغدا هاتوو، یەکەمیان بە
فەکەخانەکانی بەغداد و نەجەف و بەسرە و کەرکوک، دوویمیان بە فەکەخانەکانی سلەمانی، هەولەر،
موسڵ و زیقار.

هەرۆهە ئێنجومەنی وەزیران چەند تەوێرەکی دیکە دانیشتنەکە تەوتو کرد و ئێم بەیارانە خوارەوی
دەکرد:

1. هەموارکردنەوی بەیاری ئێنجومەنی وەزیران (23224ی سا 2023) بە زیادکردنی تەرخانکردنی دارایی
پەویست بە بودجە دێستەوی وزە ئێتەمی عێراق بە سا 2025-2024) لێسەر بنەمای بەگەکانی
یاسای بودجە فیدرا (13ی سا 2023).

2. پەسەندکردنی ئێشنووسی یاسای ناوێوانی کە لێلایەن ئێنجومەنی دێوێتەو پەداچوونەوی بە کراو
و ئێوانە ئێنجومەنی نوێنەران کرا لێسەر بنەمای بەگەکانی دێستوو بە چاوەکردنی تەبیینەکانی
فەرمانگە یاسایی لێ ئێمەنداریەتی گشتی ئێنجومەن لێ وەزیران.

3. ئێزامەندیدان لێسەر بە دەرکردنی فەرمانبەرانە دیوانی چاوەری دارایی فیدرا لێ بەگەکانی
یاسای فرشتن و بەکرەیدانی سامانی دێوێت (21ی سا 2013) هەموارکراو، چوونکە پارچە زەویەکان بە
پارە فەرمانبەرانە فەرمانگە ئامازەپەکراو کە دراو، بە چاوەکردنی تەبیینەکانی فەرمانگە یاسایی
لێ ئێمەنداریەتی گشتی ئێنجومەنی وەزیران.